

İmha edilen avrakı nakdiye miktarının tesbiti hakkında ¹/₃₄₇ numaralı kanun layihası Ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları

T. C.

Başvâlet

Muamelat Müdürlüğü

Sayı ⁶/₂₆₈

17 - 1 - 929

T. B. M. M. Yüksek Reisliğine

İmha edilen evrakı nakdiye miktarının tesbiti hakkında Maliye vekaletinden yazılan ve İC. V. H tinin 16/1/929 tarihli içtımında Yüksek Meclise takdimi kabul olunan kanun layihası esbabı mucibesi ile birlikte takdim olunmuştur .

Muktazasının ifa ve neticesinin iş'ar buyrulması rica olunur efendim .

Başvekil

İsmet

Esbabı mucibe layihası

Hükümeti sakıtaca ihraç olunan evrakı naktiyemizin miktarı 161,018,661 lira idi. Bundan 2,270,100 lirası imha ve 411 ve 624 numaralı kanunlar mucibince darbına mezuniyet verilen beş milyon liralık madenî paramın piyasaya çıkarıldıkça mukabillerinin imhası derpiş edilerek 701 numaralı kanunla 153,748,563 liramın mevkii tedavülde kalacağı tesbit olunmuştu.

Mezkûr 701 numaralı kanunun tanzimi sırasında meskûkâtı madeniye ile tebdili lazim gelen evrakı naktiye tedavülde bulunduğu gibi mübadele muamelesinin neticesine kadar da her hangi bir buhrana meydan verilmemek maksadile mevkii tedavülden kaldırılmamış ve zuhuru tahmin olunan mübadele fazlasile bu beş milyon liranın kapatılması düşünölmüş idi .

Mübadele neticesinde ise evrakı naktiyeden hemen hemen hiç fazla kalmadığı tezahür etmiştir .

Şu cihet şayamı kayittir ki hazinece ufaklık meskûkât mübadeleyi teshile matuf olmak itibarile her nerede fazla olduğu göröldüğü anda derhal piyasadan toplatılmakta ve bu suretile ufaklık paramın ziyadeligi sebebiyle bir buhrana meydan verilmemesi ehemmiyetle takip edilmektedir. Bütün mutahassısların müttahit olduğu bir nokta vardır ki meydam tedavülde olan paramız mübadele ihtiyaçlarımıza bile kâfi olmadığı bir sırada salifül'arz 411 ve 624 numaralı kanunlarla darbına mezuniyet verilen ufaklık madenî paramın mukabilinin imhası suretile yapılacak teşebbüs para buhranını teştıt edeceği derkârdır .

Bu itibar ve bu ihtiyaç ile 701 numaralı kanunun imha miktarile tedavülde kalması lazim gelen miktarının tashihine lüzum görölmüş ve bu noktai nazara göre merbut kanun layihası tanzim kılınmıştır .

T. B. M. M.
Mal. Encümeni
Karar №. 23

13-2-1929

Maliye encümeni mazbatası
YÜKSEK REİSLİĞE

İmha edilen evrakı naktiye miktarının tesbiti hakkındaki kanun layihası Maliye vekili Beyfendi huzurile müzakere olundu.

Teklifin mevzuu: 701 numaralı kanunla tesbit edilmiş olan kâğıt para miktarını, yeni bir kanunla, beş milyon tezyit etmek itibarile paramızın kıymeti üzerinde fena bir tesir icra edecek mahiyette ise de hakikatta tedavülde bulunan kâğıt paramın miktarını göstererek kanun metnini tashih eylemekten ibarettir.

Tashihi icap eden vaziyet şudur:

411 numaralı kanunla tedavülden kaldırılması tekrarrür eden beş paradan yirmi beş kuruşa kadar ufak kıymette kâğıt paraların büyük kıymette kâğıt paralarla dahi mübadelesi, ve 624 numaralı kanunla darp ve ihracı mukarrer madenî meskûkâtın bidayeten büyük kıt'ada kâğıt para ile değiştirilmesi, kanunen terviç edilmiş olduğuna binaen, 701 numaralı kanuna ait bütçe encümeni mazbatasında da zikir ve tasrih edildiği veçhile mezkûr kanunun ısdarı tarihinde icra ve ikmal edilmiş olmayan imha, hükûmetin esbabı mucibesinde izah edildiği üzere bugüne kadar da icra edilmiş değildir.

Şu hale göre 701 numaralı kanunun metni ile vaziyeti telif için iki tarik vardır. Ya, mezkûr kanunun icabına tevfiği hareketle madenî meskûkât mukabili henüz imha edilmemiş olan kâğıt parayı derhal tedavülden kaldırıp imha etmek, veyahut kâğıt paramızın kanunda gösterilen miktarını tedavül vaziyetine göre tashih eylemek.

Birinci şikkın ihtiyarı muvafık olmayacağına dair hükûmetin esbabı mucibesinde münderiç bulunan kanaata encümenimiz müttefikan iştirak etmiş, ve Koca eli mebusu Reşit Saffet Beyin «411, 624 № ve 12 Şubat - 340, 16 Nisan 341 tarihli kanunlar mucibince tedavüle ihtiyaç nisbetinde peyderpey çıkarılmış ve çıkarılmakta olan madenî meskûkât mukabili kâğıt para miktarının piyasadan kaldırılıp imhası tarihinin tesbiti hususunda Maliye vekâletine mezuniyet verilmiştir) Şeklinde bir kanun maddesi muraçcah olacağı teklifine karşı hükûmetin açık olan teklifini aynen kabul etmeğe ekseriyetle karar verilmiştir. Heyeti umumiyenin nazarı tasvibine arz edilmek üzere riyaseti celileye takdim olunur.

Âza	Âza	Âza	Âza	Kâtip	M. M.	Reis
Kâmil			Kayseri	Refik	Remzi	
			A. Hilmi	Âza	Âza	Âza
				İçel	Bayazıt	Kırklareli
				Emin	İhsan	Şevket

T. B. M. M.

B. encümeni
Mazbata № 54
Esas № 1/347

Bütçe encümeni mazbatası
RİYASETİ CELİLEYE

İmha edilen evrakı naktiye miktarının tesbiti hakkında Bş. V. ten varit olup Mal. ve B. Encümenlerine havale buyrulan kanun layihası esbabı mucibesi ve Mal. Encümeni mazbatasile birlikte encümenimize tevdi kılınmakla Maliye Vekili B. hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Layihaya merbut esbabı mucibede eski evrakı naktiye miktarını 161 018 661 liradan ibaret olduğu, bundan 2 270 100 liralığının evvelce imha edildiği ve 411 ve 642 numaralı kanunlar mucibince Hazineye mezuniyet verilen 5 milyon liralık madenî paramın piyasaya

çıkarıldıkça mukabillerinin imhası derpiş edilerek 701 numaralı kanunla 153 748 563 liralığının mevkiî tedavülde kalacağı tespit kılındığı, ancak 701 numaralı kanunun tanzimi sırasında meskûkâtı madeniye ile teptili lazım gelen evrakı naktiyenin tedavülde olmakla beraber mübadele muamelesinin neticesine kadar her hangi bir buhrana meydan verilmemek maksadıyla mevkiî tedavülden kaldırılmamış ve zuhuru tahmin olunan mübadele fazlasıyla bu 5 milyon liranın kapatılması düşünülmüş olduğu ve mübadele neticesinde ise evrakı naktiyeden hemen hemen hiç fazla kalmaması ve mevkiî tedavülde bulunan evrakı naktiyemiz miktarı esasen ihtiyaca kifayet etmediğinden 5 milyon liralığı da piyasadan çekildiği taktirde ihtiyacın daha ziyade tazyik edileceği nazarı dikkate alınarak 701 numaralı kanunun birinci maddesindeki tedavülde kalacak evrakı naktiye miktarının tashihine lüzum görüldüğü ifade olunmaktadır.

Mal. Encumeni mazbatasında da vaziyet tetkik edilmekte ekseriyetle layihanın aynen kabulü muvafık görüldüğü izah buyrulmaktadır. layihayı mütalea eden encümenimizde bu bapta Maliye vekili Beyden ayrıca şifalî izahat aldıktan sonra 701 numaralı kanunun birinci maddesinde gösterilen imha ve tedavül miktarlarının tashihi ve 411 ve 624 numaralı kanunların madenî meskûkâtın evrakı naktiye ile istiptalleri mecburiyetine müteallik hükümlerinin tayyî suretile filî vaziyetin kanunî vaziyetle telifini zarurî görmüş ve layihanın kabulüne taraftar olmuştur. Yalnız birinci maddedeki kuruş miktarı yeni evrakı naktiyemiz meyamnca lira küsüratı olmamasına mebni tayedilmek muvafık görülmüş ve layihanın bu tadil ile Heyeti Celilenin nazarı tasvibine arzına karar verilmiştir.

17/3/1929

Erzurum	Bursa	Bursa	Aydın	K. Bursa	R. V. İstanbul	R. Edirne	
H. Aziz	Şefik Lutfu B.	Asaf B.	Mühendis Mithat	Muhtlis	Fuat	Şakir	
İmzade bulunmadılar							
Yozgat	Sivas	Niğde	Kütahya	İsbarta	Gireson	Elaziz	Erzurum
S. Sırrı	Rasim	Ata	N. Asım	Müherrem	M. Kâzım	H. Tahsin	Nafi Atuf

Hükümetin teklifi

İmha edilen evrakı naktiyenin miktarını tespitte ait kanun layihasıdır

BİRİNCİ MADDE — 12 Şubat 340 tarihli ve 411 numaralı kanunun birinci ve ikinci maddelerile 16 nisan 341 tarihli ve 624 numaralı kanunun ikinci maddesinde mezkûr beş milyon ufaklık madenî meskûkâtın evrakı naktiye ile istiptali hususundaki kayitler tya olunmuş ve 30 kânunevvel 341 tarihli ve 701 numaralı kanunun birinci maddesinde muharrer imha miktarı 2 270 000 ve tedavül miktarı 158 748 563 lira 60 kuruş olarak tashih ve tespit olunmuştur.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunun ahkâmının icraya Maliye vekili memurdur.

16/1/929

M. M. V.	Ad. V.	Bş. V.
M. Abdülhalık	M. Esat	İsmet
Mal. V.	Ha. V.	Da. V.
Ş. Saraçoğlu	T. Rüştü	Ş. kaya
S. İ.M. V.	İk. V.	Na. V.
T. Refik	M. Rahmi	Recep
		İsmet

Bütçe encümeninin tadili

İmha edilen evrakı naktiye miktarının tespitine dair kanun layihası

MADDE 1 — 12 şubat 1340 tarihli ve 411 numaralı kanunun birinci ve ikinci maddeleri ile 16 nisan 1341 tarihli ve 624 numaralı kanunun ikinci maddesinde mezkûr beş milyon ufaklık madenî meskûkâtın evrakı naktiye ile istiptali hususundaki kayitler tayyolunmuş ve 30 kânunevvel 1341 tarihli ve 701 numaralı kanunun birinci maddesinde muharrer imha miktarı 2,270,000 ve tedavül miktarı 158,748,563 lira olarak tashih ve tespit olunmuştur.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun ahkâmını icraya Maliye vekili memurdur.